GRZEGORZ PECUCH

PROJEKT PLAKATU I KATALOGU:
IGNACY A. PAPROTNY - BWA
REPRODUKCJE:
ANDRZEJ BOGUCKI
ORGANIZACJA WYSTAWY:
BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH W OPOLU
DRUK: OPOLSKIE ZAKŁADY GRAFICZNE W OPOLU
ZAM. 425|72 150 N-4|286

ZWIĄZEK POLSKICH ARTYSTÓW PLASTYKÓW
I BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH W OPOLU

WYSTAWA
RZEŹBY

GRZEGORZA PECUCHA

OPOLE
LUTY
MARZEC
1972

SALON BWA - OPOLE - OZIMSKA 10 - TEL. 2622

Rzeźby Grzegorza Pecucha są mocne i zwarte. Są mocne jak pień drzewa, w którym powstają. Są mocne jak tektonika gór, które artysta zna od dziecka i na które codziennie patrzy, mieszkając i pracując w Zakopanem, gdzie jest profesorem w „szkole Kenara", w Liceum Sztuk Plastycznych. Są mocne wreszcie jak on sam w swej budowie fizycznej, w swym surowym sposobie bycia i w uporze artysty rzeźbiarza postępującego po jednej, zdecydowanie wytyczonej drodze, z pozoru przynajmniej bez wahań.

Rzeźby Pecucha wywodzą się z drewna, które jest bodaj jedynym materiałem, w jakim chętnie pracuje. Gdy uda mu się zdobyć upatrzony kloc drewna, zawsze kloc ten jest gruby, potężny. I wtedy niezmiennie tnie go tak, by szerokość pnia przeważała jego wysokość. To odpowiada wrodzonemu poczuciu tektoniki, zamiłowaniu do masy ciężkiej, bryły horyzontalnej. Pień, jego forma, pierwszą decyzją artysty wyznaczone proporcje, są już zaczątkiem dalszego postępowania. Istnieją już same, zwarte w drzewie kształty, formy, którym trzeba dać życie, które ukryte, ale już zrodzone w bezpośrednim kontakcie artysty z materiałem, mają stać się z idei rzeczą dostępną dla wszystkich. Rodzi się koncepcja, zwierzęta proste i silne. Dzik, niedźwiedź, lew, czasem kot wychylą się do życia z drewnianego kloca, obok nich zjawia się nieraz postać czy tylko twarz człowieka. Zwierzęta te pozornie prezentują tylko swoją siłę, swoją potęgę. Ale gdy przyjrzymy się dokładniej, okaże się, że nieraz zachodzą pomiędzy nimi różne relacje. Oto niedźwiedź z zadartą dumnie głową stojący na masywnej formie, ale gdy rzeźbę tę odwrócić, to niedźwiedź leży bezradnie na plecach, powalony i rozpaczliwy, a półzwierzęcy potwór dusi, go, ciśnie i okrutnym niby-pyskiem dobiera się do gardła. Koty czają się, wtopione w drzewo, raz w nim ukryte, kiedy indziej błyskające oczami i wystawiające uważne uszy.

Jednak owe formy przedmiotowe, ów świat znaków ikonicznych, pozwalających w ukształtowanej rzeźbie widzieć postacie czy zwierzęta, jest tylko częścią artystycznego tworu. Bardziej jego tematem niż treścią. Zwierzęta i postacie potraktowane są syntetycznie, sprowadzone do najprostszych form. A to co zostało z nich wybrane, co przeszło przez eliminującą pracę wyobraźni, to te kształty, które prezentują ich potęgę, które są najbardziej jednorodne i zwarte, najbardziej jednoznacznie pozwalające wyrazić

ciążenie bryły, jej potencjalną dynamikę. By rozkład sił i napięć istniejących w bryle rzeźby ujawnił się jednoznacznie, ważne są wzajemne stosunki poszczególnych form. Grzegorz Pecuch nieomal bezbłędnie umie wyznaczyć ich związki, ich proporcje, skontrastować pion z poziomem, formom miękkim i płynnym przeciwstawić ostre i kanciaste.

Rzeźba jest bryłą istniejącą w przestrzeni. Ale swoim istnieniem w przestrzeni organizuje przestrzeń, w której się znajduje, wchodzi z nią w określoną relację. Rzeźby Pecucha wiążą się z otoczeniem przez wynikanie na zewnątrz zawsze świetnie wyważonych statystycznie form, przez ażurowe przeprucia przechodzące przez całość bryły, włączające w jej działanie przestrzeń zewnętrzną. Wreszcie powierzchnie jego rzeźb nigdy nie są martwe, organizowane przez wklęsłości i wypukłości o bogatych profilach, miękko przechodzące w siebie. Gdy pojawi się większa płaszczyzna, rozbijają ją niezmiernie ważne w jego rzeźbach, stanowiące jakby węzłowe punkty całości, głębokie okrągłe otwory, będące często — tu znowu właściwy Pecuchowi sposób postępowania w pełnej zgodzie z materiałem — po prostu otworami po sękach. Faktura jest zazwyczaj chropawa i szorstka, nadana zawsze przez drobne, wklęsłe napięcia; czasem przeciwstawiają się jej jednak niewielkie wygładzone płaszczyzny, które stają się przez kontrast błyszczące i świetliste. Podobnie kolorowi albo jednolitemu, albo wibrującemu, powstałemu skutkiem różnych patynujących zabiegów, przeciwstawione są fragmenty pozbawione polichromii, zawsze pomyślane jako akcent i znów działające kolorem, kolorem samego drewna.

Rzeźby Grzegorza Pecucha są proste i mocne. Proste i mocne przez konsekwencję surowego rzeźbiarskiego myślenia, przez jednolitość koncepcji, pozostającej zawsze w zgodzie z materiałem. Przez jednorodność wyobraźni ukształtowanej otoczeniem gór i przyrody, bezpośrednim kontaktem z tworzywem, rzetelnością myślenia o świecie i sztuce. Rzeźby Pecucha wyrastają z tego samego pnia, co wyrastały rzeźby artystów ludowych, z tego samego konkretnego stosunku do świata, z zamiłowania do zwięzłości, lapidarności wypowiedzi. Tyle jednak, że podbudowane są świadomością dojrzałego, współczesnego artysty, nie tylko intuicyjnie, ale rozumowo znającego prawa, wymogi i zadania języka artystycznego jakim operuje.

MACIEJ GUTOWSKI

GRZEGORZ PECUCH
Zakopane
ul. Strążyska 8

— urodzony we Florynce pow. Nowy Sącz w roku 1923. W roku 1950 ukończył Liceum Technik Plastycznych w Zakopanem. Studia artystyczne odbył na Wydziale Rzeźby warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych w pracowni prof. Mariana Wnuka. Dyplom otrzymał w roku 1956. Obecnie jest wykładowcą rzeźby w Liceum Sztuk Plastycznych w Zakopanem.

WYSTAWY INDYWIDUALNE:

1958 — Klub ZPAP, Zakopane,
1972 — KMPiK „Dom Turysty", Zakopane,
1973 — BWA, Zakopane,
1967 — BWA, Zakopane,
1969 — BWA, Rzeszów,
1969 — Biblioteka i Czytelnia Miejska, Przemyśl,
1971 — Galeria Rzeźby ZPAP, Warszawa,
— Muzeum, Gorzów Wlkp.
— Zakłady Jedwabnicze, Gorzów Wlkp.
— Gorzów Wlkp.
— KMPiK, Gorzów Wlkp.
— Kostrzyń n. Odrą.

WYSTAWY OKRĘGOWE I OGÓLNOPOLSKIE

1957 — Eliminacyjny pokaz rzeźby — Kraków,
1958 — Wystawa „Drzwi otwarte" — Zakopane,
1959 — Wystawa „Sztuka użytkowa" — Zakopane,
— Wystawa Młodej Plastyki — Sopot,
— Wystawa Okręgu ZPAP — Zakopane,
— XV Ogólnopolska Wystawa Plastyki — Radom,
1960 — Wystawa Rzeźby Okręgu ZPAP — Zakopane,
— Wystawa „Rzeźba Polska 1945—1960" — Warszawa,
— XVI Ogólnopolska Wystawa Plastyki — Radom,
1961 — Wystawa Okręgu ZPAP — Zakopane,
1962 — Wystawa „Polskie Dzieło Plastyczne w XV-leciu PRL" — Warszawa,
— Wystawa zorganizowana przez CPLiA w czasie FIS — Zakopane,
— Wystawa Okręgu ZPAP — Zakopane,
1963 — Wystawa „50-lecie ZPAP" — Zakopane,
— Okręgowa Wystawa ZPAP — Zakopane,
— Ogólnopolska Wystawa Plastyki — Bielsko-Biała,

1964 — Wystawa Okręgu ZPAP — Zakopane,
— Wystawa Darów dla Galerii Miejskiej — Zakopane,
1965 — Wystawa Okręgu ZPAP — Zakopane,
— Wystawa „20 lat PRL w Twórczości Plastycznej" — — Zakopane,
— Ogólnopolska Wystawa Plastyki — Radom,
— Ogólnopolska Wystawa „20 lat PRL w Twórczości Plastycznej" — Warszawa,
1966 — Ogólnopolska Wystawa „Przeciw Wojnie" — Lublin,
— Wystawa Darów dla Galerii Miejskiej — Zakopane,
— Wystawa Grupy XI — Zakopane,
— Ogólnopolska Wystawa „Rzeźba Młodych" — Kraków,
— Wystawa Plastyki „Milenium" — Radom,
— Wystawa Okręgu ZPAP — Zakopane,
1967 — Wystawa Grupy „14" — Zakopane,
— Wystawa Grupy „14" — Kraków,
— Ogólnopolska Wystawa Rzeźby — Warszawa,
— Wystawa „50-ta Rocznica Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej — Radom,
1968 — Wystawa „Grupy Zakopiańskiej" — Zakopane,
— Plenerowa Wystawa Rzeźby — Kraków—Nowa Huta,
— Wystawa absolwentów PLTP w Zakopanem „XX-lecie Państwowego Liceum Technik Plastycznych — Zakopane,
1970 — Wystawa Okręgu ZPAP — Zakopane,
1971 — III Ogólnopolska Wystawa Rzeźby — Warszawa,

WYSTAWY ZAGRANICZNE

1960 — Wystawa „Sztuka Podhala" — Nowy York,
— Wystawa „Sztuka Podhala" — Waszyngton,
1965 — Międzynarodowa Wystawa Rzeźby — Haga,
1967 — Wystawa „Polska Sztuka Stosowana" — Wiedeń,
— Wystawa Rzeźby — Budapeszt,
— Wystawa Rzeźby — Praga.

WAŻNIEJSZE REALIZACJE

— Rzeźby w drzewie w „Domu Turysty" w Zakopanem,
— Pomnik w granicie w Ujściu Gorlickim ku czci Poległych w walce z okupantem Partyzantów GL i AL ochotników Armii Radzieckiej i Wojska Polskiego z Łemkowszczyzny 1949—1945,
— Rzeźby do filmu „Faraon",

PRACE W ZBIORACH

Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz Muzeum Narodowego.

S P I S P R A C

1. Łemko	1956	drzewo	wys.	100 cm
2. Dzik	1960	drzewo		110 cm
3. Las	1961	drzewo		120 cm
4. Przygoda	1962	drzewo		63 cm
5. Istnienie	1963	drzewo		38 cm
6. Spotkanie	1963	drzewo		43 cm
7. Wspinacz	1963	drzewo		50 cm
8. Młodość	1964	drzewo		67 cm
9. Pod reglami	1965	drzewo		50 cm
10. Wernyhora	1965	drzewo		60 cm
11. Góra	1966	drzewo		42 cm
12. Kratery	1966	drzewo		50 cm
13. Na czatach	1966	drzewo		67 cm
14. Stary koń	1966	drzewo		33 cm
15. Kijów	1967	drzewo		61 cm
16. Sad	1967	drzewo		60 cm
17. Świat	1967	drzewo		61 cm
18. Lew	1968	drzewo		50 cm
19. Niedźwiedzica	1968	drzewo		68 cm
20. Natura i człowiek	1969	drzewo		78 cm
21. Pegaz	1969	drzewo		57 cm
22. Samica	1969	drzewo		42 cm
23. Orzeł	1970	drzewo		56 cm
24. Wiosna	1970	drzewo		71 cm
25. Drzewo życia	1971	drzewo		74 cm
26. Macierzyństwo	1971	drzewo		90 cm
27. Samiec	1971	drzewo		49 cm

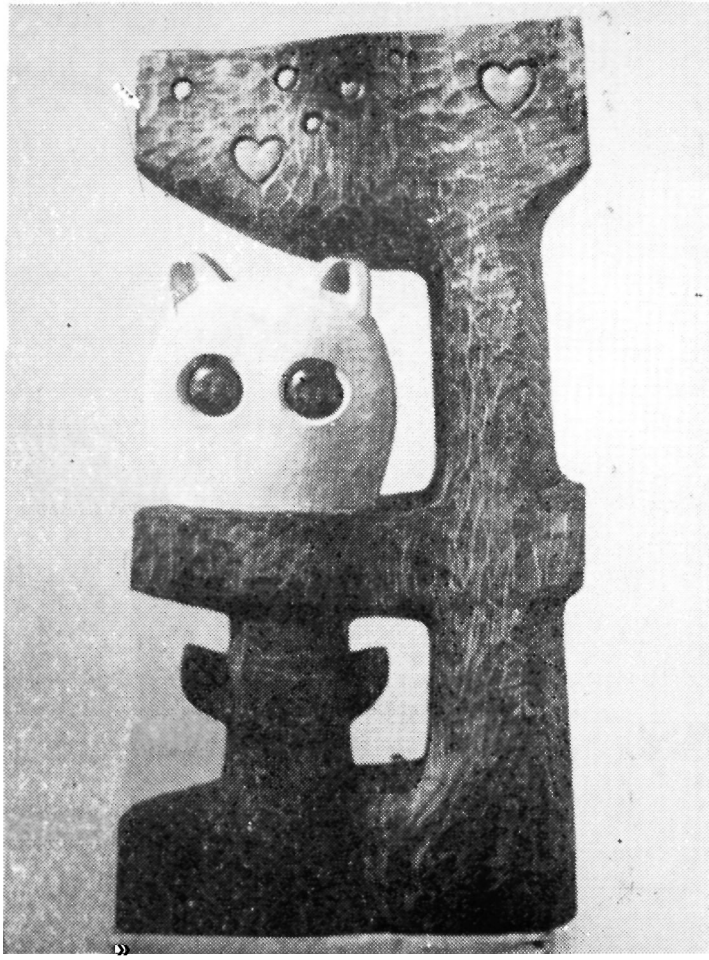

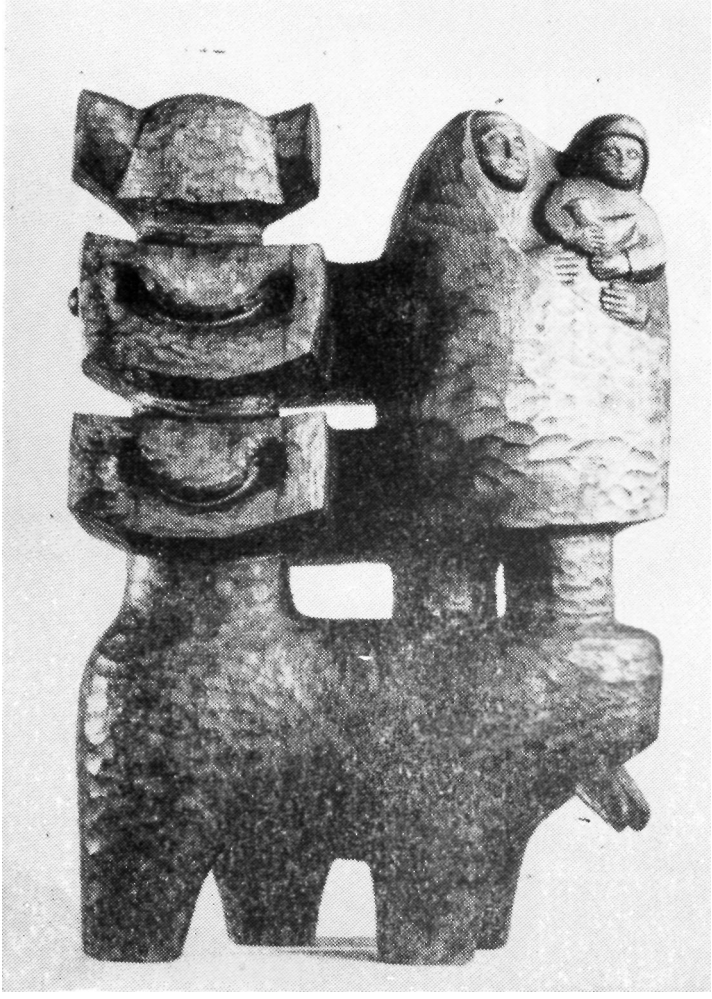

BWA

OPOLE